

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o wniosku posła ks. Wilczkiewicza mającym na celu zmianę obowiązującego regulaminu dla sług.

Wysoki Sejmie!

Wykonując uchwałę Wysokiego Sejmu z d. 2. października 1905, którą przekazano komisyi administracyjnej wniosek mający na celu zmianę dziś obowiązującego regulaminu dla sług, Komisyja administracyjna przede wszystkim zaznacza, że sprawa ta od długiego lat szeregu kilkakrotnie w Sejmie podnoszoną była i mimo, że Wydział krajowy, stosując się do poleceń Wysokiego Sejmu, kilkakrotnie przedkładał projekta takiej ustawy, to przecież sprawa ta wskutek piętrzących się trudności dotąd stanowczo załatwioną nie została.

Stosunki sług w naszym kraju uregulowały:

a) dla okręgu administracyjnego lwowskiego rozporządzenie prezydyalne Namiestnictwa z 1. lipca 1857;

b) dla okręgu administracyjnego krakowskiego rozporządzenie krajowego Prezydium z d. 11. marca 1855;

c) dla miasia Krakowa rozporządzenie krajowego Prezydium z 4. lipca 1857.

Przepisy te z biegiem czasu uległy jedynie zmianom, jakie za sobą pociągnąć musiały ustawy z 5. marca 1862, a przede wszystkim ustawa gminna z d. 12 sierpnia 1866 i ustawa o obszarach dworskich, przekazujące policję nad robotnikami i czeladzią gminom; względnie obszarom dworskim, ograniczając co do tych ostatnich prawo karania, a powierzając takowe władzom politycznym. Zmiany te jednak okazały się z biegiem czasu niewystarczające, a zmienione stosunki w kraju i postęp na polu tak ekonomicznym jak społecznym wymagały rewizyi i zmiany tych przepisów. To też Sejm niejednokrotne starania swe w tym kierunku ponawiał. Jeszcze w roku 1882 uchwałą z 21. października polecił Sejm Wydziałowi krajowemu, by odpowiedni projekt uregulowania stosunków i przepisów o czeladzi służebnej na następnej przedłożył sesyi. Wykonując powyższą uchwałę, Wydział krajowy sprawozdaniem swem z dnia 20. lipca 1883 L. 37481 przedłożył projekt ustawy, który jednakowoż przez Wysoki Sejm załatwiony nie został. W następnym roku uchwałą z dnia 18. października polecił Wysoki Sejm ponownie Wydziałowi krajowemu, by na następnej sesyi sejmowej przedłożył ustawę służbową, opartą na ówczesnym zmienionym ustroju administracyjnym i ustawę robotniczą, regulującą stosunki służbodawców i robotników wiejskich. Wydział krajowy po przeprowadzonych pertraktacjach z Rządem sprawozdaniem swem z dnia 26. listopada 1886 L. 62661 przedłożył Wysokiemu Sejmowi nowy projekt ustawy, który jednak pod obrady się nie dostał. To samo

stało się z projektem przedłożonym w r. 1888, który również odesłany został napowrót Wydziałowi krajowemu i mimo ponownego przedłożenia załatwienia się nie doczekał. Podczas dyskusji nad tą sprawą jeszcze w roku 1882 uznano „rozprężenie w stosunkach służbowych czeladzi i sług ekonomiczną klęską kraju“, a mimo że od tego czasu upłynęło dwadzieścia kilka lat, zawsze jeszcze obowiązują stare przepisy regulujące stosunki sług, które nie dadzą się dziś pogodzić tak ze zmienionymi stosunkami ekonomicznymi i społecznymi, jak i ze zdrowymi pojęciami postępowymi. Liczne w ostatnich czasach zebrania i dyskusye, przeprowadzone w stowarzyszeniach opiekujących się losem sług, uznały konieczność zmiany odnośnych przepisów, a wyrazem tego dążenia są też petycye wniesione do Wysokiego Sejmu przez Związek katolicko-społeczny we Lwowie, oraz przez Stowarzyszenia sług św. Zyty w Krakowie, Tarnowie i Rzeszowie z gotowym, a zasługującym na uwagę projektem zmian w dotychczasowym regulaminie służbowym.

Z powyższych względów Komisya administracyjna, uznając sprawę zmiany regulaminu dla sług za konieczną i pilną, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wniosek p. ks. Wilczkiewicza w sprawie zmiany regulaminu dla sług przekazuje się Wydziałowi krajowemu z poleceniem przedłożenia o ile możliwości na następnej sesji sejmowej projektu regulaminu dla sług.

Powyższem sprawozdaniem załatwione są petycye L. 2751, 3455, 3456 i 3457.

Przewodniczący:

Jan Szeptycki w. r.

Sprawozdawca:

Mycielski w. r.